

ትርጉም ምዕልቲ ሰማእታት

ምሕረት-ኣብ ገብረህይወት

ሸካጎ

ገለ ዛጎታታት ዕሸሽ ክትብሎም ዘይትኸእል መተሓሳሰቢ ሓዚሎም ትረኽቦም። ሓደ ካህን ናይ ሓንቲ ቤተክርስቲያን ክልተ ሰንበት ኣክታቲሉ ሓደ ዓይነት ስብከት ይሰብኽ። ኣብቲ ካልኣይ ሰንበት፡ ሰርዓት ጸሎት ምስ ተወድኦ፡ ሓደ ኣባል ናቲ ቤተክርስቲያን ነቲ ካህን ከምዚ ኢሉ ይሓቶ፡- “ኣባይ ቀሺ፡ ሓደ ዓይነት ዜማ ምቕናይ፡ ማለት፡ ሓደ መልእኽቲ ደጋጊምካ ምስባኽ፡ እንታይ እዩ ትርጉሙ?” እቲ ካህን ነቲ ኣባል ከምዚ ኢሉ ይምልሰሉ፡- “ሓደ መልእኽቲ ኣብ ልቢ ምእንቲ ክሰርጽ ደጋጊምካ ክትሰብኩ ኣሎካ። ንሳልሳይ ግዜ ኣፍደገ ልብኻ ክኸሐኸሐ እንተ መጻእኩ፡ ክትግረም የብልካን።” ዓመት ዓመት ብመዓልቲ ሰማእታት፡ 20 ሰነ፡ ሓደ ዓይነት መልእኽቲ ክነቕርብ ከለና፡ ዘድክም ወይ ድማ ዝላሕልሐ ዜማ ንቓኒ ኣሎና ማለት ኣይኮነን። ዝኸሪ ሰማእታትና በዚ ኢና ንዕቅቦ። ሕድሪ ሰማእታትና በዚ ኢና ነሓድሶ።

ቅድሚ ሎሚ ካብ ዘቕረብኩዎ ዓንቀጽ ገለ ኣገደስቲ ንጉብታት ክልቃሕ ክፍትን እዩ። መቐድም ናይ’ዚ ጽሑፍ’ዚ ኣብ ወጻኢ ዝነበሩ ኤርትራውያን ዓዶም ንምብጻሕ ከምሰሉ ክለወ ዝስምዖም ሓጎስን ኣድሃን እዩ ዝገልጽ። ኣብ 2007 ኣነን ብዓልቲ ቤተይን፡ ከምኡውን ክልተ ሰብእይን ሰበይትን፡ ገለ ክፍሊ ኤርትራ ዝስንጥቕ ጉዕዞ ከነካይድ ዕድል ረኺብና ኔርና። ገለ ግዜ፡ እቲ መገዲ ሓጎጽጎጽ ዘብልን ዶርና ዘጎልብብን እዩ ነይሩ። “ንምኻኑ እዚ ጉዕዞዚ ናይ ዕረፊት ግዜ ዲና ንጽውዖ?” ዝብል ሕቶ ኣልዓልና። እዚ ጉዕዞዚ ስሙ ብዘየገድስ፡ ናፍቕትና ዘርክእ፡ ነቲ ኣብ ወጻኢ ንነብሮ ገልጠምጠም ዘረስዕ እዩ ነይሩ።

“ሸለው ዝበሉ ኣጻድፊ፡ ንላዕሊ ዘንቃዕርሩ ኣኸራን፡ ጠልጠል ዝበሉ ዓርመሽሽ ዓረታት፡ ዘንጋሕጠጡ ነዋሕቲ ድልድላት፡ ሓምላይ ሕብሪ ዝተኸድኑ ኣግራብ፡ ዘንጸባርቑ ገማግም ባሕሪ፡ ብረታዊ ቃልስና ዘዘክራ መጓሰ ኣግማል፡ ህላዌና ዘይዓጀበን ኣህባይ፡ ተረጊጾን ማዕሪ መኪናና ዝጎደ ኣስጋን፡ ምስቲ ኩሉ ዝተዓዘብናዮን ዝተሞከርናዮን ደሚርካ፡ ጸበል ሕውየትን ጥዕናን እዩ ነይሩ። ጉዕዞና ብምሩጻት ደርፍታት ኤርትራ ዝተሰነየ ብምንባሩ፡ ስምዒትና ሰማይ ክዓርግ ክኢሉ። ወዳጅ ተመክሮ! ወዳጅ ሃገር! ኢና ዝበልና።”

ናይ ኤርትራ ጉዕዞና ብዛዕባ ሓጎስን ኣድሃን ጥራይ ኣይነበረን። ብዛዕባ ምስጋናን ትዓዳይነትን ውን እዩ ነይሩ። ናጽነት ኤርትራ ንምውሓስ ብዙሕ ዋጋ እዩ ተኸፊሉ። ዳግማይ ዘይሕፈስ ደም ተኸዕዮ፡ ውሒዙ። ዳግማይ ዘይጸፈ፡ ዘይጸገን ዓጽሚ ተሰቢሩ። ዳግማይ ዘይስኳዕ ትንፋስ ሓሊፉ፡ በኒኑ። ዳግማይ ዘይድኩን ኣካል ፈሪሱ፡ በሪሱ። ክብደት ናይዚ መስዋእቲዚ ክንሓስቦ ከሎና፡ መገሻና ናይ ኣድሃ ጥራይ ዘይኮነስ ናይ ምስቀርቋርን ምምዛን ትዓዳይነትን እዩ ነይሩ።

“ኤርትራ፡ ንምኻኑ ዓዲ መን ኢኺ? ናይ መን መስዋእቲ እዩ ልኡላውነትኪ ዘውሓሰ? ብዛዕባ መስዋእቲ ተጋደልቲ ከይተዘከርካ ተካይዶ ምብጻሕ ኤርትራ ክህሉ ይክኣልዶ? ናጽነት ኤርትራ ከቢድ ዋጋ ሓቲቱ እዩ። ገሊእም ብምሕላፍ ሂወቶም፡ ገሊእም ከኣ ብምጉዳል ዓይነብርኮም ክቡር ዋጋ ከፊሎም እዮም። መገድታት ኤርትራ ነባሪ መዘከርታ መሊእዎም እዩ። መቓብር ሓርበኛታት ከየስተብሃልካ ትሓልፎ ክሳድን ስንጭሮን የልቦን።”

ኤርትራ ኣብቲ ሃገራዊ ናጽነት ንምምጻእ ዝተኸየደ ቃልሲ፡ 65,000 ዝኣኸሉ ደቃ ሰዊኦ እዩ። እዚ ከይኣክል፡ ኣብቲ ኡላውነታ ንምዕቃብ ዝተኸየደ ቃልሲ 19,000 ዝኣኸሉ ደቃ ሰዊኦ እዩ። ኣብዚ ኣይሰላም ኣይኸናት ሰፊኑኑ ዘሎ ህምትውን እንተኾነ መስዋእቲ ጀጋኑ ኣብቂዑ እዩ ዝብሃል ኣይኮነን። ኤርትራ፡ ልደታን ልኡላውነታን ክብዓል ከሎ፡ ሓጎስናን ኣድሃናን ክንገልጽ ቅብልን ንቡርን እዩ። ምስኡ ኣተሓሊና ክርንስዎ ዘብልና ግን ሰማእታትና ዘሰከሙና ሕድሪ እዩ። ናባዩ ዘይብሎም ወለድን ዘኸታማትን መበላሉን ኣብ ምእላይ ምስ መንግስትና ክንትሓባበር ኣሎና።

ስድራቤት ሰማእታት ኣብ ኩሉ ኮርንዓት ኤርትራ እዮም ዝርከቡ። እዚ ተገንዚብና ንኹሉቲ ክህሉ ዝኸእል ሓጽራት ትውልዲ፡ ወገን፡ ሃይማኖት፡ ብሄር፡ ቋንቋ ክንጥሕሶን ከነፍርሶን ይግባእ። ኣብ ውሽጥን ደገን ንቕመጥ ኤርትራውያን

ዘተኣሳስረና ማዕተብ እንተሃልዩ ሃገራውነት እዩ። ሰማእታትና ነዚ እዮም ሞይቶም፡ ናትና ኣረኣእያ ድማ ኣብዚ ዝተመርኮሰ ከኸውን ኣለዎ።

ነዘን ዝስዕባ ሕጡባት ናይ ዓንቀጽና ከነንብብ ከሎና፡ እነሕድሮ ስምዒት፡ እንወክሎ ኣረኣእያ፡ መነባብሮ ስድራቤት ንምምሕያሽ ንውፍዮ ወይ ዘይንውፍዮ ሓገዝ ንምዘን።

- 1) ኣብ ዕድሎት ወይ ተጽሕፎ ዝምርኮስ ኣረኣእያ ኣሎ። ድኻታት ግዳይ ስእነት ከኹኑ ከለዉ፡ ዕድሎቶም እዮም ኣልዒሎም። እቶም ርኹባትውን ከምኡ። እቶም ርኹባት መነባብሮ ናይቶም ስኡናት ናይ ምምሕያሽ ወይ ጸርም ናይ ምቅላል ሓላፍነት ወይ ግዴታ የብሎምን። ነቲ “ኣይትሃብ፡ ኣይትለግስ፡ ዕድል ባዕላ ትገስግስ።” ዝብል ያታዊ መምርሒ ይኸተሉ። እዚ ጨካንን ሓላፍነት ዝጎደሎን ኣረኣእያ ኣብ ልብና እንተ ነገሱ፡ ስድራቤት ሰማእታት ንምሕብሓብ ዝግበር ጻውዒት ተጎስቶ እዩ ዝተርፍ።
- 2) ሓገዝ ከይህብ ምኽንያት ዘቐድም ኣረኣእያ ኣሎ። “ዝውሃብ ሓገዝ ናብቶም ስኡናት ስድራቤት ኣይመሓላለፍን እዩ፡ ቅድሚ ሎሚ ዝሃብናዮ ዘይተመስገነስ ዳግማይ ምሃብ ዕሸነት እዩ፡ ስኡናት ኣዝማድ ብምሕጋዝ ዓቕምና ጎዲሉ ኣሎ፡ ጸጸኒሕካ ትገብሮ ሓገዝ ንስሩት ጸገም ዝፈትሕ ኣይኮነን፡ ስኡናት ምሕጋዝ ዕማም ማሕበራት ሰናይ ግብሪ እዩ፡ ወ. ዘ. ተ. ።” እዚ ኣረኣእያዚ ቦቲ “ብፍላጥ ዝደቀሰ፡ ሓራምዝ ነይንቕንቕእ” ዝብል ምስላ እዩ ዝግለጽ። እወታዊ ወይ ሃናጺ ግደ ክወስድ ዘይደለ፡ ብዝኸነ መርትዖ ኣረኣእያኡ ከተቐይሮ ኣይክኣልን እዩ። ምስምስ ምስ ዝበዝሕ ምንጨ ልግሲ ክድፈን ቀሊል እዩ። ከምቲ ምስላ ዘነጸር፡ “ክህቡ ብንይት፡ ክኸልኡ ብምኽንያት።” እዩ።
- 3) ዓቕምኻ ካብ ምንእኣስ ኣድማዒ ሓገዝ ካብ ምብርካት ምቕጣብ ውን ኣሎ። “ስኡናት ስርዓቤት ሰማእታት ብዙሓት እዮም። ሓንቲ ጠብታ ማይ ከመይ ጌራ ንጽምእት ተርዊ? ሓንቲ ኩላሶኽ እንጀራ ከመይ ጌራ ንጥሜት ተዓንግል? እዉ፡ ሓደ ውልቀሰብ ከመይ ገይሩ ጸገም ብዙሓት ክፈትሕ ይኸእል?” ርግጽዩ፡ ቍንጹብ ዓቕምን ከቢድ ሓላፍነትን ዘይተመጣጠነ ካብ ዘይምጃ ዝብገስ ስግኣት ኣሎ። እንተኾነ፡ ዝክኣለና ጥራይ ኢና ክንገብር ንሕተት። ግዴታና ካብ ክእለትና ዘይጎድል፡ ካብ ክእለትና ድማ ዘይዛይድ ተልእኾ ምፍጻም እዩ። ብዙሕ ግዜ ዝጥቀስ ናይ ሓደ ሽማግሌን ሓደ ቁልዓን ታሪኽ ንዝክር። ኣቲ ቁልዓ ማዕበል ገፊዑ ንዘውጽኦም ዓሳ ከድሕን ይፍትን ነይሩ። እቲ ነዚ ዝተዓዘበ ሽማግሌ፡ ነቲ ቁልዓ “ኣንታ ወደይ፡ እቶም ዓሳታት ብዙሓት እዮም። ናትካ ድኻም ፍልልይ ዝገብር ኣይኮነን” ይብሎ። እቲ ቁልዓ ሓደ ዓሳ ኣልዒሉ ናብ ባሕሪ እናደርበዩ “ነዝስ ፍልልይ ገይርሉ ኣሎ” መለሱ ይብሃል። ነፍስወከፍና፡ ዓቕምና ብዘየገድስ፡ ፍልልይ ክንገብር ንኸእል ኢና።
- 4) “ጽዋኣይ መሊኡ ክጅርብብ ምስ ጀመረ፡ ሽዑ ሓደ ምዓን ከጥዕም እዩ።” ዝብል ኣረኣእያ ኣሎ። እዚ ማለት፡ ልግሲ ድሕሪ ሪቕ ሃብቲ እዩ ዝስዕብ ወይ ዝስራዕ። ሓቂ ክንገር እንተኾይኑ ግን፡ ምልእት በጺሐዮ፡ ጨቢጠዮ ትብሎ ኣይኮነን። ልግስን ሃብትን ክልተ ገጽ ናይ ሓደ ባጤራ ኣይኮነን። ልግሲ ምስ ሃብቲ ወይ ስእነት ዝዋደን ኣይኮነን። ንልግስ ኣኺሉ ዝተርፍ ሃብቲ ስለ ዘሎና ኣይኮነን። ርህሩህ ልቢ ምስ ዝህልወናን ህይወት ናይ ምትሕልላይን ምክፋልን ርትዒ ምስ ዝህልወና እዩ። ምድግጋም ዘፍኩሶ እኳ እንተመሰለ፡ “በይኑ ዝበልዕ፡ በይኑ ይመውት” ዝብሃል ካብ ሓቂ ዝርሓቐ ኣይኮነን።
- 5) ርትዒ ብዘይ ተግባርውን ኣሎ። ኣድላይነት ምሕጋዝ ስድራቤት ሰማእታት እናኣመናሉ ከሎና፡ እቲ ተግባራዊ ስጉምቲ ዘይንወስደሉ እዋን ኣሎ። ኢድና ዘርጊሕና ጭቡጥ ህያብ እነበርክተሉ እዋን ንጽባሕ ነቋጽሮ። ጽባሕ ትምጠጥ፡ ገደብ ትስእን። ሕማም መቋጸርቲ ይለግበና። “ኣርክቦ ረማዕ ኢሊ፡ መስተረይ ወላዊለ።” ድሕሪ ቁጻራ ስምዒት ይቕህም፡ ተልእኮ ይድስክል።

እስከ ንምዓልቲ ሰማእታት ምዓልቲ መብጽዓ፡ ምዓልቲ ሓልዮት፡ ምዓልቲ ርህራሄ ንግበሮ። ስድራቤት ሰማእታት ከመይ ጌርና ክንሕግዝ ከም ንኸእል ካብ ኤምባሲታትና ሓበሬታ ንርከብ። ብዝበለጸ ኣብ ከተማታትና ነዚ ዕማምዚ ዘማእክልን ዘጎሳጉስን ሓይሊ/ሽማግሌ ዕማም ንፍጠር።

ዘልኣለማዊ ዝኸሪ ንስወ.ኣትና!
ዓወት ንሕፋሽ!